

- *Pierścień wielomianów*

F -ciało. $F[x]$ - *pierścień wielomianów nad ciałem F* z naturalnymi definicjami dodawania i mnożenia.

Niech $f(x) \in F[x]$ to $f(x) = \sum_{i=0}^n a_i x^i$, gdzie $a_i \in F$ dla $i = 0, 1, \dots, n$. *Stopień $f(x)$ ($\deg f(x)$)* to n (jeśli $a_n \neq 0$).

Fakt: $F[x]$ ze stopniem jako normą jest dziedziną euklidesową.

Wielomian $f(x) \in F[x]$ jest *rozkładany* nad F jeśli istnieją niestałe wielomiany $a(x), b(x) \in F[x]$ takie, że $f(x) = a(x)b(x)$. W p.p. $f(x)$ jest nierozkładany nad F .

Przykład: $x^2 + 1$ jest nierozkładany nad R , ale rozkładalny nad C , bo $x^2 + 1 = (x - j)(x + j)$.

- $K \subset F$ jest *podciałem* ciała $(F, +, \cdot, 0, 1)$ jeśli

1. $\forall a, b \in K \quad a - b \in K$

2. $\forall a, b \in K \setminus 0 \quad a \cdot b^{-1} \in K$

F jest *rozszerzeniem* ciała K jest K jest podciałem F .

Przykład: Q podciało R podciało C .

- Konstrukcja rozszerzenia R do C .

C powstaje z R przez dołączenie j takiego, że $j^2 + 1 = 0$ Czyli w C mamy elementy postaci $a + bj$, gdzie $a, b \in R$ (bo $j^2 = -1$). Czyli $1, j$ tworzą bazę C jako przestrzeni wektorowej nad R .

Inaczej $C = R[x]/(x^2 + 1)$.

- Ogólna konstrukcja rozszerzenia ciała F :

$f(x) = \sum_{i=0}^n a_i x^i \in F[x]$ - wielomian nierozkładany nad F .

Rozszerzenie F to $F[x]/(f(x)) = \left\{ \sum_{i=0}^{n-1} b_i x^i : b_0, \dots, b_{n-1} \in F \right\}$.

Przykłady: $GF(4) = GF(2^2) = Z_2[x]/(x^2 + x + 1)$,

$GF(8) = GF(2^3) = Z_2[x]/(x^3 + x^2 + 1)$.

Tw. $GF(p^n) = Z_p/(f(x))$, gdzie $f(x) \in Z_p[x]$ wielomian nierozkładany nad Z_p stopnia n

- Fakt: Każde ciało skończone jest rozszerzeniem pewnego ciała Z_p dla p -liczby pierwszej (i tylko jednego takiego ciała)